Ulkoasiainvaliokunta

Keskiviikko 15.6.2016 klo 11.00—12.30

Läsnä
puheenjohtaja Antti Kaikkonen kesk
varapuheenjohtaja Pertti Salolainen kok
jäsen Sirkka-Liisa Anttila kesk (1, 2) (3 osittain)
jäsen Paavo Arhinmäki vas (1, 2, 3)
jäsen Pekka Haavisto vihr
jäsen Susanna Huovinen sd (1, 2, 3)
jäsen Seppo Kääriäinen kesk
jäsen Aila Paloniemi kesk
jäsen Antti Rinne sd (3 osittain)
jäsen Veera Ruoho ps
jäsen Erkki Tuomioja sd (3)
jäsen Stefan Wallin r
jäsen Sofia Vikman kok (3) (4 osittain)
jäsen Ben Zyskowicz kok
varajäsen Jaana Pelkonen kok
varajäsen Mika Raatikainen ps (3)
varajäsen Ville Vähämäki ps (3, 4, 5, 6)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Olli-Pekka Jalonen
valiokuntaneuvos Tiina Larvala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Yhdysvaltojen välisen kauppa- ja investointikumppanuussopimuksen neuvottelemisesta (TTIP-sopimus)

Valtioneuvoston U-kirjelmä U 21/2016 vp

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Kpl 4, Ed Tuomiojan ehdotuksesta muutettiin yksimielisesti kappaleen viimeisen virkkeen sana ”kunnianhimoinen” sanaksi ”hyvä”.

Kpl 7-11, hyväksyttiin yksimielisesti ed. Tuomiojan ja ed. Haaviston tekemä ehdotus kappaleiden poistamisesta.

Kpl 13, hyväksyttiin yksimielisesti ed. Tuomiojan ja ed. Haaviston tekemä ehdotus muuttaa kappaleen ensimmäisen virkkeen alku muotoon ”Aikaisempia kantojaan toistamatta ulkoasiainvaliokunta…”.

Kpl 14, hyväksyttiin yksimielisesti ed. Arhinmäen ehdotus lisätä kappaleeseen uusi toinen virke: ”Yhdysvaltojen osavaltioilta on edellytettävä julkisten hankintojen avaamista samoilla periaatteilla kuin EU:n jäsenmailta.”

Kpl 15, Ed. Tuomiojan ehdotuksesta päätettiin yksimielisesti korvata viimeisen virkkeen sanat ”näin ollen” sanalla ”edelleen” ja lisätä sanan ”palvelujen” jälkeen sana ”laajuudesta,”

Kpl 17, hyväksyttiin yksimielisesti kpl 17 jälkeen ed. Haaviston, ed. Tuomiojan ja ed. Zyskowiczin ehdottama uusi kappale 17b muodossa: ”Yhteistyö mm. teknisissä standardeissa on kannatettavaa. Samalla TTIP ei voi merkitä sitä, että EU:n markkinoille saisi tuoda esimerkiksi vaarallisia kemikaaleja tai eläinkosmetiikkaa, joista EU:ssa on jo päästy eroon. EU:n korkeiden standardien tulee olla lähtökohtana myös muuntogeenisten organismien, hormonien ja elintarvikkeiden dekontaminaation osalta. Sääntely-yhteistyö ei myöskään voi estää EU-sääntelyn kehittämistä tai antaa EU:n ulkopuolisille toimijoille veto-oikeutta siihen, millaista lainsäädäntöä EU:ssa voidaan laatia. Komissio ja Suomi eivät voi luopua sääntelyautonomiasta. Myös ympäristön, kuluttajien ja työntekijöiden oikeuksista on pidettävä kiinni.”

Kpl 22, Ed. Vähämäen ehdotuksesta päätettiin irrottaa kappaleen kaksi ensimmäistä virkettä kappaleeksi 22 a) ja ed. Haaviston, ed. Tuomiojan ja ed. Zyskowiczin ehdotuksesta muokata kappaleen 22 loppuosa uudeksi kappaleeksi 22b muotoon: ”Toisaalta valiokunta yhtyy lakivaliokunnan ja suuren valiokunnan esittämiin arvioihin siitä, että kehittyneissä oikeusjärjestelmissä riitojenratkaisumenettelyillä ei ole oikeusturvan saatavuuden kannalta vastaavaa lisäarvoa kuin aikaisemmin kehitysmaiden kanssa solmituissa investointisuojasopimuksissa (LaVL 6/2012 vp, SuVL 1/2014 vp). Tämän vuoksi ja ottaen huomioon erityistä riitojenratkaisua kohtaan esitetty kritiikki valiokunta katsoo, että unionin ja Yhdysvaltojen välillä ei välttämättä ole tarpeen sopia erityisestä riitojenratkaisusta investointisuojariitojen käsittelyä varten. Jatkoneuvotteluissa tulisi arvioida, olisiko vapaakauppasopimusta mahdollista toteuttaa ilman erillistä riitojenratkaisumenetelmää ja luottaa kansallisten oikeusjärjestelmien toimivuuteen. Valiokunta toteaa kuitenkin samalla, että eduskunta on tukenut riitojenratkaisumenettelyn sisällyttämistä kaikkiin Suomen voimassa oleviin investointisuojasopimuksiin pitäen syrjimättömyyttä kauppapolitiikan keskeisenä periaatteena. Mikäli neuvoteltavana olevan sopimuksen kohdalla tehtäisiin poikkeus, se

voisi merkitä sitä, että voimassa olevien sopimusten osapuolet vaatisivat riitojenratkaisumenetelmien poistamista myös näistä sopimuksista. Valiokunta toteaa, että kahdenvälisten investointisuojasopimusten yleistyminen on seurausta siitä, että vielä ei ole olemassa universaalia kaikkia maita yhdenvertaisesti kohtelevaa investointisuojasopimusta."

Kpl 24, hyväksyttiin ed. Arhinmäen ehdotuksesta kappaleen loppuun uusi virke: "Ei saa syntyä tilannetta, jossa ympäristön tai kansanterveyden parannuksia ei lähdetä edes valmistelemaan tulevien korvausvaateiden pelossa."

Kpl 26, Ed. Haaviston ja ed. Tuomiojan ehdotuksesta päätettiin korvata kappaleen kaksi viimeistä virkettä virkkeillä: " Valiokunnan kuulemat asiantuntijat ovat kiinnittäneet huomiota investointisuojaan liittyviin moniin ongelmallisiin kysymyksiin, joiden arviointia on jatkettava ennen lopullista kannanottoa."

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Paavo Arhinmäki / vas

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Valtioneuvoston selvitys jalkaväkimiinojen korvausohjelman toteuttamisesta

Valtioneuvoston UTP-selvitys UTP 24/2012 vp
UTPJ 21/2016 vp

Merkittiin saapuneeksi puolustusvaliokunnan ilmoitus: ei toimenpiteitä.

Valiokunta päätti perustuslain 50 §:n 3 momentin nojalla, että asian käsittelyyn osallistuvien valiokunnan jäsenten on noudatettava vaiteliaisuutta asiakirjojen osalta.

Valiokunnassa olivat kuultavina:
- lähetystöneuvos Erik af Hällström, puolustusministeriö
- osastoesiupseeri, majuri Harri Ahonen, Pääesikunta

Merkittiin selvitys saaduksi.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Muut asiat

Päätettiin 21. - 23.9.2016 Italian matkan kokoonpano: pj. + 3 (kesk), 2 (sd), 1 (kok), 1 (ps) ja 1 (vihr)

6. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on to 16.6.2016 klo 12.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Tiina Larvala